

FRED OG FRIHET

Tidsskrift for Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF)
84. årgang • nr. 2/2024

**Moder Jord
trenger fred**

Fredskultur – motkultur mot militarismen

Begrepet «fredskultur» ble utviklet av UNESCO på 1980/90-tallet som en visjon om en verden basert på samarbeid og forståelse i motsetning til den volds- og krigskultur som i altfor stor grad har fått prege historien.

Fredskulturbegrepet er basert på en bred sosiologisk forståelse av kultur - som måter å være og handle på. Begrepet må ikke forveksles med kunst og kultur for fred, som dog er en viktig del av det overordnede begrepet.

Det er utviklet en egen handlingsplan for fredskultur til bruk både i FN-systemet, i enkeltland, organisasjoner og institusjoner. En global bevegelse ble startet, og entusiasmen var stor. Så kom krigen mot terror og den følgende militariseringen underminerte denne positive utviklingen.

I 2024 trengs det mer enn kanskje noen gang, at vi i fredsbevegelsen vitaliserer fredskulturarbeidet. Analysene som ligger til grunn for disse programmene er realpolitiske - i den forstand at de har en helhetlig og sannferdig tilnærming til verdenssituasjonen. FNs medlemsland må ta konsekvensen av at FN-medlemskapet egentlig forutsetter at penger, ressurser og menneskelige krefter flyttes fra krig til fred - og knyttes sammen med FNs bærekraftsmål.

Vi har fått et godt hjelpemiddel i Ingeborg Breines sin bok «Fredskultur – Utopi eller sikkerhetspolitisk alternativ?» Utgitt på Orkana forlag 2023. Her har hun utarbeidet en definisjon av hva UNESCOs visjon om fredskultur innebærer i praksis:

- Dialog og respekt for menneskerettighetene skal erstatte ulike former for vold.
- Flerkulturell forståelse og solidaritet skal erstatte fiendebilder
- Full adgang til kunnskap og informasjon skal erstatte hemmelighold
- Likestilling og kvinnefrigjøring skal erstatte mannsdominans.

At begrepet fredskultur er anvendelig i analysen av dagens verdenssituasjon, opplevde vi tydelig både på vårt landsmøte i april og på det nordiske WILPF-møtet i Finland i mai.

Vi observerer at dagens økende militarisering manifesterer seg i politisk språkbruk, i økende forsvarsbudsjetter, i media, i næringslivet, i underholdningsbransjen og i offentlig debatt og tenkning. Vi møter den også i konkrete politiske handlinger, som for eksempel i vedtaket om amerikanske baser, i at militærbudsjettene utgjør 3% av BNP, i oljefondets betydelige investeringer i atomvåpenindustri og i brutal tvangsdeportasjon av flyktninger.

Vår oppgave er å skape en motkultur – der freden skal bygges opp og krigen rives ned.

Ser vi realpolitisk på det, har ikke menneskeheten råd til å velge bort fredskulturen. Derfor er vi heldige som allerede har et godt verktøy å ta i bruk - for vi har mye å gjøre!

• *Gro Standnes*

Meir vekt på studiearbeid i IKFF

• *Audgunn Oltedal*

Dette er ein hovudkonklusjon i sluttrapporten frå Prosjekt Rekruttering. Det er behov for å

- utveksle erfaringar om korleis ulike avdelingar jobbar med studiearbeid.
- finne gode rutiner for kontakt mellom avdelingar og gruppa sentralt i IKFF(Inger Karin Røe Ødegård/ Gro Standnes/Berit Rusten) som jobbar med studiearbeid.
- bruke og utvikle vedtatt rammeplan for studiearbeid
- finne ut kva type studiearbeid avdelingane sjølv ynskjer å prioritere.

Studiearbeid kan gjennomførast på svært ulike måtar. Studiearbeid kan ta utgangspunkt i ei aktuell bok, kan gjennomførast som ein serie medlemsmøte, som kurskveldar, som opne møte om eit tema. Studiearbeid kan vere ei gruppe som jobbar fram materiale om eit tema, f.eks fredsdepartement/korleis eit fredsdepartement kan fungere (Stavanger gjer dette).

Studiearbeid kan vere å ta i bruk ferdiglaga studieopplegg om brennheite politiske tema. Studieopplegget som Åse Berg og Eva Fidjestøl har laga om kjerne-kraft, ligg klar til å takast i bruk. WILPF/IKFF har ei lang historie i kamp mot bruk av kjerne-kraft og stor kompetanse på feltet. Studieopplegget er prøvd ut i IKFF Innlandet, og erfaringane rapportert inn til rammeplanen for studiearbeid i IKFF. Dette nye studieopplegget til IKFF er høgaktuelt fordi fleire

«Hvis vi derimot kommer til den overbevisning at krig har sin rot i forhold som det staar i menneskelig magt at forandre, da hviler ogsaa paa hver enkelt av os som tror det, pligten til at motarbeide den statsmoral som nu gjør vaabnene til den øverste dommer i nationernes forhold til hverandre.»

Dette sitatet frå *Kvindenens Internationale kongres i Haag 28.04-01.5. 1915* er botnplanken i IKFF sitt arbeid.

- Organisering er nødvendig for å nå fram med det IKFF vil og står for.
- Kan organisasjonen IKFF få fleire medlemmer, bli ein landsdekkande organisasjon?
- Det har vore viktig ambisjon for arbeidet i det treårige rekrutteringsprosjektet.

politiske parti og kommunar seier dei vil satse på denne energiforma. Basepolitikken, USA sine basar på norsk jord, er svært aktuelt tema for studiearbeid. Her vil vi vidareutvikle materialet Gro Standnes la fram på landsmøtet i Sandnes, og lage eit eige hefte for studiearbeid om basepolitikken.

I studiearbeid kan medlemmer og interesserte møtast. Vi trur studiearbeid og rekruttering heng i hop. Vi vil bruke året 2024-2025 til å prøve ut ulike måtar studiearbeid kan brukast på i organisasjonen.

Bli ein landsdekkande organisasjon?

I 2021 hadde IKFF 5 avdelingar - Bergen, Innlandet, Oslo/Viken, Sandnes, Stavanger – fordelt på 4 fylke, Vestland, Oslo-Viken, Rogaland og Innlandet. I 2021 var medlemstalet i IKFF 313, av desse var det vel 20 som ikkje var knytta til avdeling.

I fleire tiår før 2021 var IKFF-arbeid blitt lagt ned, i Østfold (Fredrikstad), Agder (Grimstad), Trøndelag (Trondheim), Sogn og Fjordane (Florø) og i Troms(Tromsø).

Ved utgangen av januar 2024 hadde IKFF 438 medlemmer, av desse var 56 ikkje knytta til avdeling.

To nye avdelingar

I prosjektgruppa fekk IKFF Innlandet ansvar for kontakt med IKFF medlemmer i Trøndelag. Berit Rusten i Trondheim fekk kontakt med m.a. Eli Hammer Eide på Hamar. Ei studiegruppe i Trøndelag kom i gang. Våren 2022 vart det etablert ei eiga IKFF-avdeling i Trondheim med Berit Rusten som leiar.

I 2024 fekk IKFF avdeling i Agder. I april stifta IKFF medlemmer *Indre Agder IKFF*. Avdelinga omfattar dei tre kommunane Åseral, Lyngdal og Lindesnes.

Leiar er Kristine Tøsse, Hilde Hansen er kasserar og Helle Qvaler Ringereide sekretær.

IKFF i Nord og i Sør

I rekrutteringsgruppa er kontakt til IKFF -medlemmer i Sør (Agder, Telemark, Vestfold) og i Nord (Troms/ Nordland) blitt prioritert. Det er lagt vekt på bruk av merkedagar og på å få til samarbeid med nærskylte organisasjonar.

I 2022 tok IKFF sentralt,- saman med ICAN og Nei til Atomvåpen sentralt,- kontakt i Tromsø med IKFF medlemer, med Leger mot atomvåpen og med Nei til Atomdrevne Militærfartøyer (NAM).

Hausten 2022, i perioden 21.09. (FNs fredsdag) til 26.09. (FNs dag for total avskaffing av atomvåpen) vart *Tromsø mot atomvåpen* arrangert. Året etter tok lokale krefter over og *Fredsuka i Tromsø* vart til, over 20 organisasjonar er med i opplegget.

I Bodø vart *Fredsdager i Bodø* (26-27.24) gjennomført som eit samarbeid mellom Stormen

bibliotek i Bodø, IKFF og Peacepainting. Biblioteket innlemma *Fredsdager i Bodø* som ein del av biblioteka si «Bærekraftveke» med særleg vekt på FN bærekraftmål nr. 16. «Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner». Fredag 26. april var det foredrag «Fredspromaganda» av Hilde Solberg og «Moria – på innsiden av Europas største flyktningleir» ved Guro K. Merakerås og Katrin Glatz Brubakk. Laurdag 27. april var det to punkt på programmet: «Fredspromaganda» av kurator Hilde Solberg og «Johan Galtungs fredsekonomi i perspektiv» av professor Ove D. Jakobsen. I barnebiblioteket var det fredsmaleverkstad med Stiftelsen Peacepainting laurdag og søndag. Utstillinga *Fredspromaganda* stod i biblioteket til 11.mai.

Fredspromaganda

Utstillinga *Fredspromaganda*, som Hilde Solberg har laga, er blitt viktig i rekrutteringsarbeidet. I september 2023 var utstillinga på Notodden, i februar 2024 i Grimstad, i mars i Kristiansand, i april/ mai i Bodø,- og til Tromsø i sommar. I september skal utstillinga til Åseral i Agder, i oktober til Arendal, og i januar 2025 til Larvik. Kvar stad har Hilde Solberg hatt møte med foredrag om utstillinga, og i tillegg har det vore innlegg frå organisasjonar vi har samarbeidd med.

Ikkje ei oppskrift

Områda er ulike, IKFF-folka vi har kontakt med i Sør og i Nord har forskjellige ynskje og ambisjonar. Rekrutteringsarbeid er eit vedvarande arbeid. Her er ikkje ei oppskrift eller ein mal for vegen vidare. Vi ynskjer å fortsetje prosessen vi er i gang med, og sjå om det er råd å få til meir organisert IKFF-arbeid i Nord og i Sør enn det vi har i dag.

Studiearbeid og rekruttering – eit eller to utval?

Studiearbeid og rekruttering er to viktige deler av IKFF sitt arbeid. Skal organisasjonen ha eit utval for rekruttering og eit utval for studiearbeid, eller skal det vere eitt utval som ivaretek begge desse oppgåvene? Dette er mellom dei spørsmål som skal avklarast i komande år.

Landsmøtet i Sandnes prolongerte arbeidet i Prosjekt Rekruttering med eit år og gjorde dette vedtaket: Innan utgangen av mars 2025 leverer Prosjekt Rekruttering inn rapport til landsstyret for arbeidet i året 2024-25, og forslag til korleis studiearbeid og rekruttering kan organiserast i IKFF.

Om Prosjekt Rekruttering:

Landsstyret i IKFF vedtok 12.august 2020 å setje ned ei arbeidsgruppe (Eli Hammer Eide, Marianne Sælen, Lispet Kristiansen, Hilde Solberg, Audgunn Oltedal) som skulle kome med forslag til arbeid med rekruttering. Rapporten som gruppa la fram på landsmøtet i IKFF våren 2021, gjekk inn for å prioritere fire område: *Arbeid med rekruttering i avdelingane. Arbeid for å bli ein landsdekkande organisasjon. Tiltak for å nå ungdom/unge vaksne. Studiearbeid.* Landsmøtet i IKFF 2021 vedtok å setje i gang eit treårig prosjekt for rekruttering (Prosjekt Rekruttering), og bad gruppa som hadde laga rapporten om å gå i gang med dette arbeidet. I løpet av treårsperioden har Marianne Sælen og Lispet Kristiansen gått ut av prosjektgruppa og Inger Karin Røe Ødegård har kome inn. I siste del av prosjektperioden har medlemmene i prosjektgruppa vore Eli Hammer Eide, Hilde Solberg, Inger Karin Røe Ødegård og Audgunn Oltedal. Studiearbeid og arbeid for at IKFF skal bli ein landsdekkande organisasjon, har vore hovudfokus i prosjektet. Lenke til Sluttrapport for Prosjekt Rekruttering(2021-2024).

<https://www.ikff.no/wp-content/uploads/2024/04/landsmotehefte-3.pdf>

Landsmøtet 12-14.04.24 vedtok å prolongere prosjektet i Prosjekt Rekruttering med eit år.

Helle Qvale Ringereide, sekretær og Kristine Tøsse, leiar i Indre Agder IKFF. Foto: privat

Ny avdeling i Agder

• Intervju ved Audgunn Oltedal

– Å få folk til å forstå at det finnes andre løsninger enn væpna konflikt, det blir det vanskelige, sier Kristine Tøsse og Helle Qvale Ringereide i Agder IKFF

I april i år fikk IKFF en ny avdeling. 5.april møttes IKFF-medlemmer på Foss i Lindesnes kommune og stiftet Indre Agder IKFF. Et interimstyre ble valgt som skal lede arbeidet fram til ordinært årsmøte i 2025. Leder er Kristine Tøsse, Hilde Hansen er kasserer og Helle Qvale Ringereide er sekretær.

Avdelingen omfatter de tre kommunene Åseral, Lyngdal og Lindesnes. Første oppgave blir organisering av utstillingen *Fredspropaganda* på Minne Kultursenter i Åseral. Den står tre uker i september, og to sentrale dager er FN's fredsdag 21.september, og 26.september, som er FN's dag for total avskaffelse av atomvåpen.

*– Kristine og Helle, hva har dere lyst å få til i perioden utstillingen *Fredspropaganda* er i Åseral?*

– Først og fremst er det viktig at folk blir nysgjerrig på hva utstillingen handler om, og at de har lyst til å finne ut mer om fredsarbeid. Vi har lyst til å invitere bygdekvinnelaget, husflidslaget og sogelaget i bygda til å være med på åpningsarrangementet slik at flest mulig får informasjon og mulighet til å komme. I tillegg har vi invitert skolen for å samarbeide om et undervisningsopplegg til ungdomsskolen, og på videregående skole kan det være aktuelt for påbygg (vg3) med digital undervisning om utstillinga, gjerne med Hilde Solberg. Det kan også være aktuelt å høre med historielag i nærliggende områder.

– Hva var det som gjorde at dere gikk i gang og startet Indre Agder IKFF?

– I en urolig verden med høyt konfliktnivå og lite vilje til dialog har vi kjent på en håpløshet og frustrasjon. Vi opplever at det trengs mer kunnskap om fredsarbeid, forståelse om konflikter, solidaritet og hvordan man kan løse konflikter uten bruk av våpen. Vi fant ut at det er flere enn bare oss to som tenkte noen av de samme tankene, og det ble naturlig å søke til en organisasjon knyttet til kvinner og fredsarbeid.

– Hva er det IKFF står for som dere opplever som særlig viktig?

– IKFF treffer på mange punkter. Det er en feministisk organisasjon som jobber for å fremme kvinners rolle i fredsarbeid, de har stort fokus på nedrusting, det er en organisasjon med lang fartstid, den er internasjonal og har fotfeste i flere viktige FN organ. Å skape alternativer til krig uten bruk av våpen må være noe av det viktigste å få til fremover.

– Dere skriver i rapporten fra stiftingsmøtet at dere vil gå i gang med en 'vandrende stand', - hva skal den omfatte og hvordan ønsker dere å bruke den?

– Her er vi i en startfase, men tanken var å ha en lett tilgjengelig stand vi kunne ta med oss, og dukke opp på ulike steder i nærmiljøet, f.eks. utenfor lokal butikk der vi informerer og "ufarliggjør" arbeidet IKFF står for.

– Hvilke spørsmål kommer når dere forteller om engasjementet i IKFF?

– Veldig mange har aldri hørt om IKFF, og flere blir overrasket når de hører hvor lange tradisjoner det er knyttet til denne organisasjonen. I forbindelse med utstillingen som skal være i Åseral, har vi fått svært positive tilbakemeldinger på hvor viktig dette arbeidet er.

– Hva blir mest utfordrende i arbeidet dere er i gang med?

– Å få folk til å forstå at det finnes andre løsninger enn væpna konflikt og at det er viktig å engasjere seg. Mange synes det er viktig, men ønsker ikke å forplikte seg. Vi synes jo det er stas å starte en avdeling av IKFF i Indre Agder, og håper på å kunne lage mange gode åpne møter der vi får inn foredragsholdere, snakker om temaene som er vanskelige å snakke om, og ikke minst får til gode samarbeid med andre lag og foreninger i området. Markedsføring og ufarliggjøring tror jeg er viktige stikkord, mange er skeptiske til nye lag, foreninger og spesielt med feministisk fortegn.

IKFF-arbeid i nye område i landet

– Vi treng stemmer for fred som har eit anna utgangspunkt enn det forsvaret har. IKFF er tydeleg i sin bodskap, det seier IKFF Ingvild Austgulen, Tromsø, som meldte seg inn i IKFF i april 2023. Ho vil jobbe for å få til ein møteserie i Tromsø med forfattarar som er opptatt av fredskultur og nedrusting.

*Ingvild Austgulen.
Foto: privat*

IKFF-medlem Kirsten Limstrand i Bodø var nyleg med og arrangerte Fredsdagar i Bodø. Ho seier det er krevjande å få interesse for det IKFF står for, men vonar dei får fleire med, og at det blir nye Fredsdagar i Bodø.

I Telemark er det blitt fleire IKFF-medlemmer. Etter at utstillinga *Fredspropaganda* var i Notodden i september 2023, har medlemmer møttest. Torunn Hovde Kaasa har og meldt seg inn i *Kvinner for fred*. 3800 medlemmer på kort tid på facebook-sida *Kvinner for fred*. – Det viser eit stort engasjement og eit stort potensiale også for å få fleire IKFF-medlemmer. Torunn Hovde Kaasa oppmodar IKFF-medlemmer til å bli med i gruppa. – Fredsarbeid må foregå på ulike vis og vi må kople oss på der det er engasjement som er relevant for vårt arbeid.

*Torunn Hovde
Kaasa. Foto: privat*

Kan atomavfall redde klimaet?

Studiesirkel om atomkraft i avdeling Innlandet

• *Torill Heilevang og Eli Hammer Eide,
Styret i avd Innlandet*

Flere og flere kommuner og politiske partier står fram i media om å ønske kjernekraft velkommen! Særlig er interessen for de små modulære kraftverk i vinden! Derfor er det god grunn til, ja høyaktuelt, å bidra til å få fram hele bildet rundt kjernekraft, få større innsikt og mer kunnskap om emnet for å delta i debatter om løysning på klima- og energispørsmålet.

«Trenger vi atomkraft for å få nok strøm/energi?», «Er det egentlig så farlig med atomkraftverk siden det ikke genererer CO₂?»

Dette er spørsmål som ble stilt da avdeling Innlandet gjennomførte en studiesirkel som en del av IKFFs satsinger på studiearbeid. Utgangspunktet var filmen der fysiker Eva Fidjestøl ble intervjuet av journalist Audgunn Oltedal og studieheftet om atomkraft/

kjernekraft som Eva Fidjestøl og Åse Juveli Berg var i gang med å utarbeide.

Studieheftet var inndelt i 6 tema med henvisninger, referanser og nettlenger til videre lesning. Hvert kapittel hadde oppfølgingsspørsmål. Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) rapport om «Uranets vei til kjernekraft og kjernevåpen- en innføring i kjernefysisk flerbruksteknologi» ble brukt systematisk, samt artikler i *Fred og Frihet* temahefter nr 1/2021 og 1/2023. IKFFs «Kvinneblikk på atomenergi» ble også mye brukt som tilleggslitteratur. Noen av oss fulgte også Eva og Åses nye podcast om emnet, så langt den var tilgjengelig da. (<https://www.ikff.no/wp-content/uploads/2024/02/IKFFs-studieopplegg-om-atomkraft-og-atomvåpen.pdf>)

Rapporten fra Innlandets studiesirkel i sin helhet kan leses på IKFFs hjemmesider som inspirasjon til hvordan komme i gang med studiearbeid, <https://www.ikff.no/hva-gjoer-vi/atomspoersmaal/>

Landsmøtet i IKFF på Sandnes 12. – 14. april 2024

Arrangør: Avdelingene Sandnes
og Stavanger

Omkring 40 kvinner deltok på landsmøtet i Sandnes fra blant annet Tromsø, Bodø, Trondheim, Innlandet, Oslo-Viken i tillegg til Sandnes og Stavanger. Foto: Susanne Urban

Landsmøtets viktige budskap kort oppsummert

• Gro Standnes

Landsmøtet ble åpnet av en trofast veteran. Gro Eriksen. Hun har vært leder i Sandnes-avdelingen i 40 år. Mora hennes, Johanne Skog Gripsrud, var med i Sandnes-avdelingen fra starten i 1947.

Gro Eriksen åpner landsmøtet.
Foto: Inger Karin Røe Ødegård

Fredssaken skal dyrkes og styrkes gjennom aktiviteter, studiearbeid, rekruttering og brobygging

For IKFF er det udiskutabelt at fred er mer komplisert enn bare fravær av væpnet konflikt. Vårt kjennemerke er at vi ser den indre sammenhengen mellom fred, miljø og menneskerettigheter. Helt fra starten har vår organisasjon arbeidet for at verdenssamfunnet og nasjonene skal utvikle praktisk politikk basert på et slikt helhetsbilde. Landsmøtet i 2024 føyde seg naturlig inn i denne tradisjonen.

Landsmøtet satte ingen grenser for hvordan IKFF skal drive utadrettet virksomhet. Ulike beretninger om små og store aksjoner, stunts og arrangementer, hørings svar og medieaktiviteter ble godt mottatt. Språket og metodene vi tar i bruk, kan være alt fra hele registeret av kunstneriske uttrykk til tradisjonelle høringsuttalelser og resolusjoner. Det aller viktigste er at vi gir folk, ikke minst ungdommen – mulighet for å skaffe seg kunnskap om sammenhengen i det som skjer i verden, og arenaer hvor de kan komme til orde med egne tanker og visjoner som forener oss på

tvers av skillelinjer. Men våre ambisiøse mål om en konsekvent og helhetlig fredspolitikk ligger fast.

Landsmøtet hadde stort fokus på studiearbeid og rekruttering – to forutsetninger for at vi skal lykkes med å komme til orde, få folk i tale og få folk til å tale høyt om fred og ikkevold, slik at dette kan omformes til konkret og håndfast politikk.

Fem fredshissere har ordet

Landsmøterommet er fylt av fredsengasjerte og tenkende kvinner. Så et fint frynsegode ved å delta, er all den gode kontakten vi har mellom punktene på saklista. I de digitale møtenes tidsalder, må vi ikke glemme at de uformelle samtalene ved måltider og i pauser betyr mye for hvordan organisasjonen vår utvikler seg. Jeg hadde inspirerende samtaler med mange i Sandnes. Jeg ba noen av dem komme med et budskap som kunne gjengis her i Fred og Frihet:

Bi Haavind er IKFF-medlem i Tromsø. Jeg møtte henne ved frokostbordet lørdag morgen før hun skulle fortelle om innsats for fredsuka i Tromsø 21-26. september i 2023 og planene framover. Fredsuka i Tromsø er bredt omtalt i nr 3-2023 i *Fred og Frihet* https://www.ikff.no/wp-content/uploads/2023/10/nr3_23.pdf

«Jeg meldte meg inn i IKFF i 2022 etter Russlands grusomme militære angrep på Ukraina. «Jeg ble veldig fortvilet og forbanna når jeg så hvordan debatten utviklet seg, alt dreide seg om å sende mest mulig våpen og satse på massiv militær opprustning - ikke bare i Ukraina, men også her i Norge. IKFF er en aktiv og viktig stemme som tar til orde for å fremme fredspolitikk, og bekjempe våpenopprustning, atomvåpen og krig. Den viktigste saken her hjemme nå, er å forhindre at det anlegges amerikanske militærbaser på norsk jord, baser som åpner for amerikanske bombeffly og ubåter med atomvåpen.

Vi trenger en freds- og avspenningspolitikk i nordområdene. Det var bakgrunnen for at noen av oss startet opp med Fredsuka i Tromsø i 2023. USAs uforbeholdne militære støtte til Israel og bombingene av Gaza er av de grelleste eksemplene på Vestens dobbeltmoral og farlige aktive militære maktmisbruk akkurat nå.»

Wenche Haugen Havrevoll bur i Suldal kommune, inst i Ryfylke. Ho melde seg fort inn i IKFF då ho kom til landsmøtet i Sandnes. Ho hadde vore medlem i litt under eitt døger då vi slo av ein prat. «Eg har oppdaga at IKFF har eit vidare engasjement for fred og fridom enn det eg trudde før. IKFF ser ting i samanheng, og det er avgjerande om me skal nå fram med budskapen. Eg synest me kan oppsummera det heile med denne setninga som eg høyrde frå møteleiinga: Det gjeld å forløysa fredsviljen som finst blant folk. Eg har ei grunnleggjande tru på at der det er vilje, er der veg.»

Anne Berit Skeie har lang fartstid i IKFF. Moren hennes, Ingeborg Lyche, var leder for IKFF - seksjon Norge fra 1949 til 1951. «No, som i mor si tid, er IKFF si oppgåve å få menneska til å sjå at at fred er mogleg. Vi kan drive fredspropaganda ved hjelp av kunst. Då vi hadde sett Fredspropagandautstillinga på Sandnes bibliotek og høyrte Hilde Solberg fortelje, visste vi at dette måtte vi få til på Sand. Amnestygruppa i Suldal og Suldal kunstlag var sjølvstøtt samarbeidspartnar; dei sa ja med ein gong og rydda plass i kalenderen til Fredspropaganda,

Laurdag 28.sept var det mange samla i det store lyse allrommet på Kulturhuset der plakataner fekk lyse frå dei kvite veggane. Vi hadde fått lokale krefter med oss: Distriktsmusikarane i Ryfylke, song av kulturskuleelevar, fredsdiikt og presentasjon av IKFF og kva vi står for. Kunstnar og eks-jugoslav Nenad

Bi Haavind

Wenche Haugen
Havrevoll

Anne Berit Skeie

Susanne Urban

Laila Bakke

Foto: Gro Standnes

Ignatic snakka om plakatane og peikte på både det kunstnariske og det innholdsmessige aspektet.

Men kva med ungdommen? Der trødde Hilde Solberg til, kom med båt frå Stavanger til Sand og presenterte utstillinga både for Topp volley-elevane på vidaregåande og elevar på ungdomsskulen i Suldal.

Allrommet på Kulturhuset er ope i opningstidene til Kulturhuset og biblioteket, og på kveldstid blir det nytta av mange frivillige lag og organisasjonar i bygda. Dermed fekk eg høve til å smette inn nokre ord både om fredsplakatane og IKFF på diverse møter, m.a. Bygdekvinnelaget, Mental helse og Revmatikarlaget sidan utstillinga hang i to - tre veker.

Nå håper og trur vi at fred, fridom og nedrusting har fått litt betre kår i Suldal takk vere Hilde Solberg og Fredspropaganda.

Susanne Urban har markert seg som en av tenkerne blant oss. Mange medlemmer og avdelinger har hatt stor nytte av hennes kreative ideer og ikke minst boka hennes: *Galtungs metode for fred*, som kom i 2020. «Klart jeg vil ha et forsvar – som forsvarer meg mot det som virkelig truer meg og mine. Men ingenting av uendelige bevilgninger til militæret hjelper mot klimaendringer, miljø og tap av artsmangfold. Norges forsvarspolitikkk *bommer* på målet. Kloden brenner og vi diskuterer bombefly og krigsdroner. Det gjør meg livredd. FRED er klimatiltak #1!»

Laila Bakke er født og oppvokst i Edinburgh. «Jeg kom til Norge i 1997. Som pensjonist ble jeg tidlig interessert i IKFFs arbeid og målsetting. Jeg vil gjerne arbeide sammen med andre mennesker som er mot krig. Som et enkeltmenneske følte jeg meg totalt maktesløs overfor militarismen - men i IKFF er jeg ikke alene. Det som opprører meg aller mest for tiden er at bombene regner over barna i Gaza, og at de sulter i hjel. Jeg kan ikke begripe at verdenssamfunnet ikke kan stanse denne helt meningsløse grusomheten og barbariske hendelser! IKFF må øke innsatsen mot dette både i Norge og internasjonalt.»

Stor takk til de lokale arrangørene

Tale Simonsen sto for nesten all praktisk tilrettelegging før landsmøtet – bestilling av lokale og innkvartering på Hotell Sverre, avtale med Sandnes bibliotek om det åpne møtet og mye annet. Sammen med Ann Hocking og Ellen Sværi bidro hun også til at landsmøtet fikk aftensmat på fredag og lunsj både lørdag og søndag. Lørdagen bød de på hjemmelaget smakfull og supergod suppe til lunsj. Alle møtedagene var det deilig fingermat, hjemmebakte boller og delikate fruktfat som mellommåltid formiddag og kveld

Les mer om landsmøtet her: <https://www.ikff.no/landsmote/> Der finner du også oppskriften på Ann Hockings supergode suppe!

Ann Hocking til venstre og Ellen Sværi til høyre. Foto: privat

Tale Simonsen. Foto: privat

Kritisk søkelys på norsk forsvarspolitik

55 tilhørere, to innledere, en freds-slampoet og ti spørsmål fra salen fra åpent møte på Sandnes bibliotek

Landsmøtets innenrikspolitiske bakteppe er at stortingsflertallet og regjeringene Solberg og Støre har stått sammen om å føye seg enda sterkere inn i USAs stormaktstrategi enn tidligere ved å sørge for at 2 – 3 prosent av brutto nasjonalproduktet blir brukt til militære formål og ved å overdra militærstrategisk myndighet til USA.

Farene ved denne politikken ble belyst av medlem i Utenriks- og forsvarskomiteén, Ingrid Fiskaa, og kommandør Bjørn Krohn, nå pensjonert og tidligere tilknyttet Haakonsvern i Bergen.

Ingrid Fiskaa fortalte at SV tar avstand fra baseavtalen og økningen fra fire til tolv baser. Hun understreket at avtalen om de så kalte «omforente områdene» ikke ivaretar sivilbefolkningens sikkerhets- og trygghetsbehov, men at den er innrettet for å ivareta USAs stormaktsinteresser i Norden. Ingrid Fiskaa understreket at SV er opptatt av at folkeretten alltid skal ligge til grunn for sikkerhetspolitikken, og at de

økonomiske avsetningene til militære formål må gå til våpen som forsvarer befolkningen ved angrep og invasjon, og ikke til krigføring i andre land. SV ønsker et sterkt kystvern, heimevern og siviltforsvar.

Bjørn Krohn uttrykte bekymring og forundring over den nesegruse og ensidige tiltro norske politikere og medier har til USA. Han var krass i sine uttalelser: «USA presset gjennom utvidelsen av NATO helt til Russlands grenser ... tilsynelatende tanketomme europeere nøyde seg med eufori over at NATO-klubben skulle bli større. Norge har med den største iver kastet seg med i USAs kriger; - mens våre politikere gatelangs i Oslo har skreket seg hese: «Norge er en fredsnasjon». Latterlig og frekt!»

Slampoeten Ingvild Austgulen bidro med to kunstneriske innslag av høy kvalitet og påkoplende, sterkt innhold.

Innleggene fra salen dreide seg om at reell sikkerhetspolitikk må være forenlig med klima- og miljøpolitiske mål - og at verdens ressurser må brukes til å få slutt på krigene i Ukraina, Gaza og alle de andre krigene som vi nesten aldri hører om.

Krig er forakt for liv

Linn Stalsberg: Krig er forakt for liv. Et essay om fred.

Res Publica, Oslo 2024

225 sider

• *Omtale av Ellen Elster*

Krig er en enorm industri. Stater investerer massive summer i våpen og militærvesen. Det er mine og dine skattepenger. Slik starter Linn Stalsberg sitt essay om fred. Stalsberg har i den seinere tida skrevet kronikker/artikler om alternativ til dagens krigsretorikk.

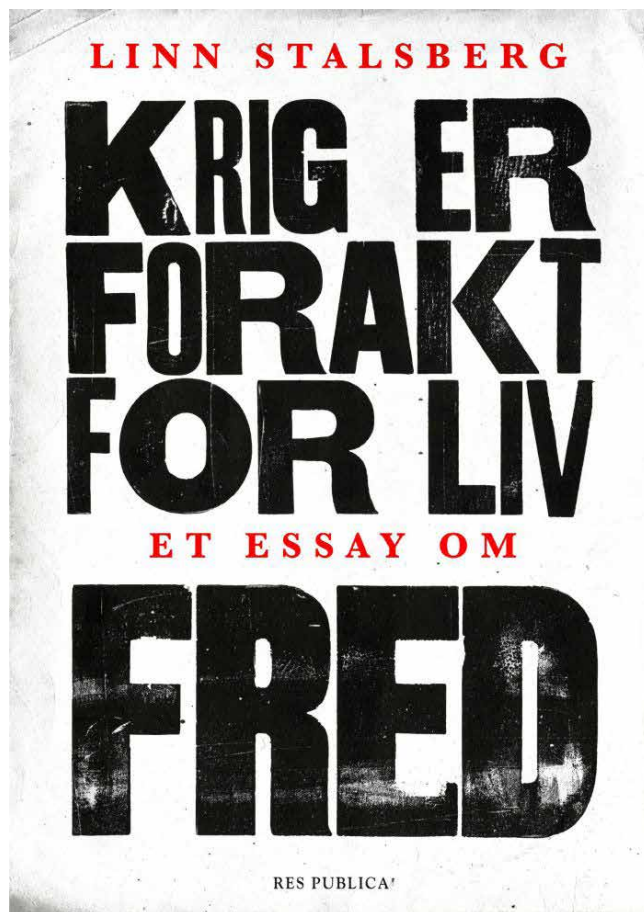
Skal vi bli kvitt krigen, må vi snakke om hva den faktisk er, og hun viser blant annet til Bertha von Suttner *Ned med våpnene* som beskrev konkret hva som skjedde på slagmarken. I dag får vi det inn på TV-ruta, grusomme bilder fra Ukraina og Gaza – døde og lemlestede mennesker og bygninger i ruiner. Er det verdt det? Hva kunne ha vært gjort for å hindre dette?

Stalsberg omhandler og problematiserer sentrale begreper, pasifisme, antimilitarisme, ikkevold og militærnekt, som alle representerer et alternativ til militarismen. Hun ønsker å formidle at kritikken av væpnet krigføring hviler på lange tradisjoner, erfaringer og kunnskap.

Krig og militarisme betyr vold, drap og ødeleggelse. Hvorfor er dette den eneste løsningen på konflikter? Enorme summer går til jagerfly, mens fredsarbeidet er overlatt til dugnad. Det satses enormt på militærvesen, vold, uniformer, forsvar, høyskoler, militærallianser og teknologi. Nesten ingenting går til dialogkunnskap, opplæring i ikkevoldsaksjoner, diplomati, folk til folk-samarbeid, FN og internasjonale fredskonferanser.

Stalsberg forsøker å forstå hvorfor militarismen tas for gitt. Hun tar utgangspunkt i teorien om hegemoni til den italienske filosofen, journalisten og politikeren Antonio Gramsci. Hegemoni er når en tenking, forståelse av noe er blitt normativt eller anses som vanlig. Slik er det med militarismen. Det er vanskelig å stille spørsmål ved det militære forsvaret. Alternativ som militærnekt, pasifisme eller ikkevold er fremmed, fordi det rokker ved det vanlige, og kan være truende. Det er den styrende elitens verdensbilde som gjelder.

Stalsberg ser på pasifisme, ikkevold og militærnekt gjennom historien. Med invasjonen av Ukraina i bakhodet, synes hun det er interessant å minne om hva som skjedde de gangene Sovjetunionen invaderte

østblokklandene. Motstanden i Ungarn i 1956 og Tsjekkoslovakia i 1968 var i hovedsak fredelige. Dermed unngikk de blodbad og krigsutbrudd, men prisen landene betalte var å måtte vente tålmodig og jobbe under overflaten for frihet og sjølstendighet.

Et sted er jeg uenig med Stalsberg om framstillingen av ikkevold. Hun viser til at flere ikkevoldskampanjer har hatt en bakenforliggende voldelig del eller trussel om vold. Hun nevner kampen mot slaveriet, kampen mot apartheid i Sør-Afrika, borgerrettighetskampene i USA og de britiske suffragettes kvinnekamp. Dette er kun riktig når det gjelder kampen mot apartheid, hvor ANC (African National Congress) gjorde et bevisst valg ved å gå fra ikkevoldskamp til å ha en voldelig komponent. Når det gjelder de andre kampene, har det snarere vært flere fløyer som seg imellom har vært uenige om midlene.

Det er risikofyllt å være pasifist, tilhenger av ikkevold, militærnekt eller fredsaktivist. Det har særlig militærnektene i Russland og Ukraina fått merke. Men også militærnektene i Israel risikerer fengselsstraff. Det er store personlige omkostninger, og gjennom

historien har stater forfulgt, trakassert og fengslet borgere som har nektet å delta som soldat i krig eller som har jobbet for fred med fredelige midler. Det er langt fra feigt å nekte å krige.

Stalsberg viser til kjønnsperspektivet som ligger i militarismen versus antimilitarismen. Historisk har mannen stått hierarkisk over kvinnen, og vold over ikkevold. Vold har blitt ansett som sterkere, hardere, mer macho og tøffere enn ikkevold, mens omsorg, tålmodighet, dialog og lytting er tradisjonelt knyttet opp til kvinnerollen.

Å utfordre systemet som undertrykker et eller flere kjønn, er en annen kamp enn den som kjemper for likestilling mellom kjønnene, hevder Stalsberg. For blir likestillingen mellom kjønnene mekanisk og systemblind, vil verden da bli bedre om kvinner blir militære ledere eller får tilgang til førstegangstjenesten? Kvinnelig verneplikt er kanskje bra for likestillingen; like muligheter til å drepe og dø i krig. Men kvinnelig verneplikt er et stort tilbakeslag for kvinnefrigjøringen, som har et mye høyere mål enn likestillingen, mener hun.

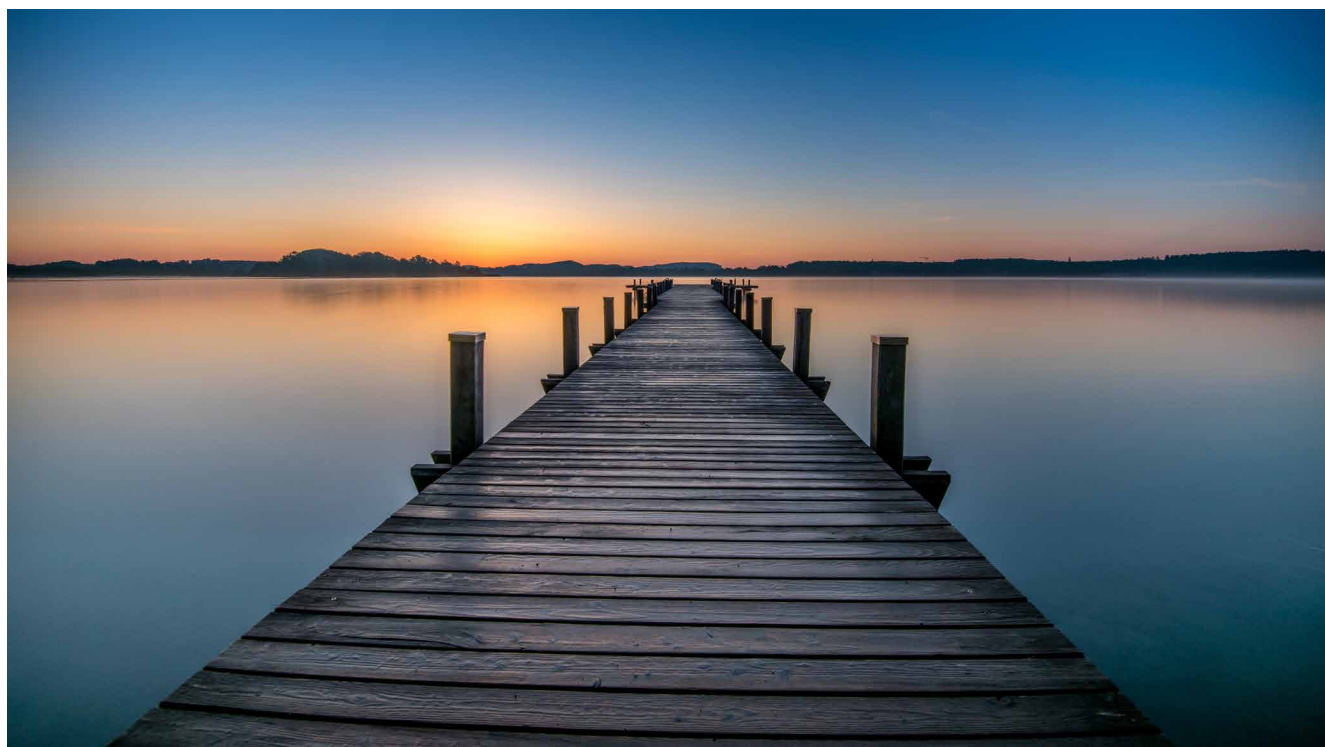
Fredsbevegelsen må alliere seg med flere bevegelser, mener Stalsberg. Historisk har fredsbevegelsen vært alliert med kvinnebevegelsen og arbeiderbevegelsen. I dag er det en større bevissthet om militære ødeleggelser på klima og miljø. Derfor er klima- og miljøbevegelsen etter hvert blitt en viktig samarbeidspartner med fredsbevegelsen. Hun ser

at krisene i dag vikler seg inn i hverandre: rasisme, klimakrise, miljøødeleggelse, militarisme og kapitalisme, og dette fordrer en ny oppvåkning.

Essayet har en løs og reflekterende form. Formålet er å skape debatt og refleksjon. Stalsberg stiller spørsmål ved dagens hegemoniske forståelse om at krig, våpenproduksjon og salg og militarisme er det eneste som skal til for å oppnå en fredelig verden. Stalsberg vil ha en samfunnsdebatt hvor fredsbevegelsens metoder skal ha en tydelig plass.

Stalsberg har lyktes så langt. Da boka kom ut, skapte den oppmerksomhet med anmeldelser, intervjuer og debatter, også på TV i beste sendetid. Men hva skjer i det videre ...? I så fall er det ikke hennes skyld om debatten stilner. Militarismens hegemoni er sterkt. Vi i fredsbevegelsen har et kollektivt og individuelt ansvar for at debatten holdes varm, og at ikkevoldelige og diplomatiske løsninger holdes høyt i hevd i samfunnsdebatten – det samme har myndighetene i demokratiets navn.

Boka er et viktig bidrag for personer som vil sette seg inn i spørsmålene om krig og fred. Den er lett tilgjengelig, og gir historisk oversikt over fredsarbeidet og personer som har vært aktive. Den stiller en rekke retoriske spørsmål som egner seg godt til refleksjon. Den gir ingen svar på dagsaktuelle spørsmål. Først og fremst stiller den spørsmål ved det vi i dag tar for gitt, det at våpen gir trygghet, og jo flere, jo bedre.

Den offentlige debatten preges i liten grad av fredsløsninger og veier til fred. Økt våpenleveranse brukes oftest som svar på «fredsløsning». NATOs leder er tydelig på at «våpen er veien til fred» i Ukraina, et utsagn som er like absurd som det høres ut som. Fredsdiplomati med dialog som metode, er langt på vei usynlig. FN svekkes i å gjennomføre sin viktigste oppgave som er å ivareta internasjonal fred og sikkerhet og beskytte menneskerettighetene, opprettholde folkeretten og internasjonal rettsorden.

• *Tekst og foto: Inger Karin Røe Ødegård*

Men FN har ikke mer makt enn hva medlemslandene ønsker at den skal ha, derfor oppnås f.eks. ingen våpenhvile på Gaza så lenge ett – 1 - medlemsland med vetorett i sikkerhetsrådet, stemmer imot.

IKFF Innlandet arrangerte et fredsarrangement på Hamar i lokaler på Høgskolen Innlandet, i samarbeid med Bestemødre for Fred, Nei til Atomvåpen, Natur og Ungdom og AUF Hamar/Stange.

Vi ville fokusere krigssituasjonen i Europa med et framtidsrettet «fredsblikk» og bringe flere perspektiv og andre mulige løsninger inn i debatten ved å belyse

- ikke-militære strategier for fred
- spre kunnskap om sammenhengen mellom krig og klima-/miljø ødeleggelser
- skape engasjement om sikkerhets- og nedrustningsspørsmål.

Arrangementet ble gjennomført med varierte innslag og med oppstart allerede ettermiddagen/kvelden i forveien. Ni ungdommer fra videregående skole og Steinerskolen på Hedmarken deltok i «Peacepainting» under veiledning av Catrine Gangstø og Benedicte Røren. Etter påspandert Pizzamiddag var «kunstnerne» klar til utfoldelse i flere timer utover fredagskvelden. Resultatene ble svært fine, og utstilt til glede for de omkring 100 deltakerne på lørdagens fredsarrangement. Kunstverkene får et videre liv under arrangementet «Stoppsted Verden» som arrangeres årlig på Hamar første helga i juni.

Vi hadde også flere stands (IKFF, Nei til Atomvåpen, Bestemødre for fred, AUF og AFS internasjonal utveksling) i foajeen utenfor aulaen hvor innledninger og kunstneriske sang/spill innslag foregikk. Blant stands og kunstverk «tronet» *elefanten i klimarommet* innlånt fra Bergen for anledningen.

Arrangementet hadde tre innledninger ved henholdsvis Linn Stalsberg, Åse Møller-Hansen og Tormod Heier. Stalsbergs innledning var basert på hennes nylig utgitte bok (Krig er forakt for liv. Et essay om fred) og hadde tittelen *Krig er forakt for liv. Er våpen eneste veien til fred?*

Vi ønsket også å fokusere på sammenhengen mellom fred, klima og miljø. Verden er overmilitarisert og militære utslipp er ikke med i noen klimaforhandlinger. Alle de milliarder som legges inn på økt militær opprustning står i motsetning til underfinansieringen

av fredsarbeid. Derfor hadde vi engasjert «vår egen» Åse (Møller-Hansen) til å belyse dette i en innledning med tittelen *Krig eller klode – fra våpenkappløp til samarbeid!*

Tredje og siste innleder var Tormod Heier. Han er professor i militær strategi og operasjoner, professor-II ved Høgskolen i Innlandet og dosent ved Försvarshögskolan i Stockholm. Med 32 år som offiser i Forsvaret, herunder 15 år som oberstløytnant i Hæren, gikk vi ut fra at hans kunnskap og innsikt var/er uovertruffen hva gjelder «innvortes» så vel som «utvortes» militært anliggende. Noe Heier til fulle innfridde i sin innledning med tematittel *Med USA og NATO i en ny kald krig: hvilke metoder kan Norge bruke for å sikre lavspenning i nord?*

I etterkant av de tre innledningene ble en panelsamtale ledet av tidligere ordfører i Hamar, Einar Busterud, gjennomført. Deltakere i panelet var foruten innleiderne, tidligere stortingsrepresentant Karin Andersen, Steinar Bryn fra Nansen Fredssenter, Marita Torve fra AUF og Sivert Refsdal fra Natur og Ungdom.

Kulturinnslagene «krydrete» arrangementet med slam-poesi, sang og musikk gjennom hele dagen. Hedmarkens egen trubadur Tor Karset spilte og sang relevante og selvskrevne tekster. Slam-poesi er en form for poesi som handler om å uttrykke sterke følelser og meninger. Agnes Kippersund gjorde det i sitt innslag som hun kalte «Stjerner er soler og omvendt».

Ronja Solberg og Magnus Martinsen Brunnes er elever ved Stange videregående skole, musikklinja. De framførte sangen *A Beautiful Noise* av Alicia Keys. Sangen handler om at hvis man står sammen kan man få til det man vil, at FRED ikke kommer gratis og at man også innimellom må jobbe for andre enn seg selv.

En annen gruppe elever fra Stange videregående skole – Tiril Nordkvelle Aasheim, Ellen Thorsen Lie og Jan Trygve Kirkemo – avsluttet dagen med sangen *Imagine* av John Lennon.

*You may say I'm a dreamer,
But I'm not the only one
I hope some day you will join us,
And the world will live as one.*

Kvinner fra mange land feiret 8. mars i Hamar

- *Tekst: Gullborg Rogstad og Anne Lise Flobakk.*
- *Foto: Inger Karin Røe Ødegård*

Internasjonal 8. mars feiring for kvinner i alle aldre!

Vi inviterer til internasjonal kvinnetid på **Ynglingen!**

Her vil det bli kulturelle innslag, appeller og sosial sammenkomst med bespising.

Ta med mat/kake til felles matbord. Kaffe/te blir ordnet av komiteen og frivillige.

Vi møtes på Ynglingen Hamar, Furnesvegen 1
Fredag 8. mars
fra kl. 18.00-20.00
Gratis inngang

NB! Arrangementet er KUN for kvinner!

Arrangementskomiteen består av:
Internasjonal kvinnegruppe ved Hamar Røde Kors, K-Forum, Hamar Sanitetsforening, Internasjonal kvinneliga for fred og frihet & Hamar Frivilligsentral

Sammen med 5 andre organisasjoner (Frivillighetsentralen, Sanitetsforeningen, Soroptimistene, Røde Kors internasjonal avd. og KFUK-forum for kvinner over 20 år) var IKFF, avd. Innlandet også i år medarrangører i den internasjonale 8.mars-festen for kvinner i Hamar og omegn.

I KFUK-forums lokaler (Ynglingen) møttes kvinner fra Iran, Irak, Kurdistan, Filipinene, Etiopia, Eritrea, Afghanistan, Ukraina, Polen m.fl. Mange møtte opp i sine vakre folkedraktar og/eller flotte kjoler.

Det var mange kulturelle innslag, appeller, sang og dans. Arrangementet er gratis og kun for kvinner, flere har med seg de minste barna sine. IKFF avd. Innlandet har i flere år vært medarrangør i dette arrangementet som har blitt mer og mer populært.

En viktig del av arrangementet er matserveringen. Deltakerne blir oppfordret til å ta med matretter fra sine land/kulturer. Det resulterer i et eksotisk koldtbord med varierte og interessante smaker og lukter – det gir også et sosialt kommunikasjonsgrunnlag. I livlig samtale blir oppskrifter og tilberedingsmåter utvekslet mellom interesserte damer i alle aldre.

8.mars tog: Før arrangementet deltar de fleste i 8.mars-tog med plakater og paroler bl.a. relatert til vold mot kvinner, krigene i Ukraina og Midtøsten, asyl- og flyktningpolitikken. Arrangør av årets 8.mars-tog var Likestillingssenteret. Hovedtaler ved togets endestasjon – Stortorget, var biskop emerita, Solveig Fiske.

Tvangsretur av etiopiere

Lengeværende etiopiske asylsøkere internert på Trandum

• Kari Nes

Hva er saken?

Trandum er «Politiets utlendingsinternat», men er i realiteten et fengsel. Asylsøkere fra flere land sitter der med tanke på tvangsretur til hjemlandet. I ca to måneder i vår var en gruppe etiopiere internert der, og IKFF var blant dem som engasjerte seg i saken. Etiopierne skrev i et brev publisert i Klassekampen 13. april bl.a.:

«... Vi trenger beskyttelse, og ikke den umenneskelige behandlingen som internering og tvangsutsendelse medfører. Vi er 19 kvinner og menn som har bodd i Norge i opptil 22 år. I en dør-til-dør-aksjon ble vi hentet med makt fra hjemmene våre og tvangsinternert på Trandum. ...»

Ezana Abebe fra Oslo er én av underskriverne av brevet. Han har en 8 år gammel datter som besøkte han på Trandum en dag i uka. Tre av de internerte var fedre med til sammen fem barn.

Ezana Abebe, avbildet sammen med statsminister Jonas Gahr Støre i 2022. Foto: privat

Ezana og de andre har fått avslag på asylsøknaden, men kan eller tør ikke returnere til hjemlandet. Amnesty og NOAS (Norsk organisasjon for asylsøkere) og flere mener at det er stor usikkerhet om hva som vil møte en del av asylsøkerne med endelig avslag ved retur til hjemlandet, spesielt de som har vært involvert i ulovlig politisk opposisjon.

Etiopierne tilhører en liten gruppe såkalt papirløse som lever et liv i limbo i Norge, uten grunnleggende menneskerettigheter som rett til å arbeide, ta utdanning, eller skaffe seg bolig. De har ikke tilgang til vanlig helsehjelp på linje med resten av befolkningen. Barn av papirløse vokser opp i fattigdom og vanskelige kår.

24.april kom den første tvangsutsendelsen til Etiopia, Mulalem Fekadu fra Modum. Justisministeren fikk flere oppfordringer om å stanse deportasjonene, noe hun ikke kunne gjøre, så hun (se f.eks. Klassekampen 2.mai). Betelhem Tamre Bitew ble sendt til Addis Abeba på fredag 3.mai, men etter 15 timer ble hun returnert fordi papirene hennes ikke ble godkjent. Hun kom da hjem til Ås.

Etter få dager skjedde det overraskende og gledelige at resten av de 19 etiopierne på Trandum også ble sendt hjem! MEN de har ukentlig meldeplikt til politiet og lever fortsatt i en høyst uavklart situasjon.

Hvordan jobber IKFF med dette?

Demonstrasjoner

IKFF har sammen med andre vært sentral i å arrangere demonstrasjoner foran Stortinget mot tvangsutsending av etiopere, første gang 15.mars, se IKFF | Markering for å stoppe tvangsutsendelsen av etiopiske flyktinger! Andre demonstrasjon 30.april, se bilde. Den 30. april var det samtidig også markeringer i Bergen, Hamar og Stavanger. Krav formulert av NOAS og som ble stilt til regjeringen på markeringene, var:

- At ingen returneres før de får en ny, grundig individuell vurdering av sitt beskyttelsesbehov i tråd med UNHCRs anbefalinger.
- At de som har barn som faller innenfor Regjeringens budsjettavtale med SV ikke blir returnert, men at deres saker stilles i bero frem til de avtalte regelverksendringene er på plass.
- At deres tilknytning til riket gjennom mange års opphold tillegges vekt i vurderingen av om det foreligger sterke menneskelige hensyn i medhold av utlendingslovens § 38.

Fra demonstrasjon foran Stortinget 30. april. Noen av appellantene og arrangørene, fra venstre Marian Hussein (SV), Sofia Rana (møteleder), Audgunn Oltedal, IKFF, Lemma Desta, Norges kristne råd og Ola Elvestuen (V). Foto: Marit Gjørsum

Yemanedagen

Det er ikke nytt for IKFF å ta opp situasjonen for denne gruppa; vi har i flere år krevd amnesti og grunnleggende menneskerettigheter for lengeværende papirløse asylsøkere. Den 8. januar – Yemanedagen – markeres disse kravene spesielt, sammen med andre organisasjoner. Yemanedagen ble i år markert på 9 steder i landet.

Yemanenettverk

IKFF har, sammen med andre som er opptatt av situasjonen til de lengeværende papirløse, etablert et nasjonalt nettverk, kalt Yemanenettverket. De arbeider for at Yemanedagen blir markert flere steder og at flere engasjerer seg for denne gruppa. Nylig skrev de til alle politiske partier om anbefalt innhold i partiprogrammene når det gjelder lengeværende asylsøkere og deres barn.

Krav til myndighetene er:

- Gi amnesti med opphold på humanitært grunnlag til lengeværende asylsøkere fem år etter endelig avslag. Sette en grense for hvor lang tid behandling av en asylsøknad skal ta, med rett til varig opphold etter fem år.
- Iverksett Baumannutvalget sitt forslag om at utlendinger med barn ikke skal utvises ved brudd på utlendingsloven. Der hvor det er behov for en reaksjon, kan det i stedet ilegges tilleggstid til botiden før man får permanent opphold
- Innfør foreldingsfrist i saker om tilbakekalling av opphold og statsborgerskap

Disse kravene er i tråd med NOAS sine krav. IKFF ber de politiske partiene å vektlegge to overordnede mål for asyl - og flyktningpolitikken: Barnets beste – ivaretatt av Barnekonvensjonen og Grunnlovens § 104 - må alltid komme først og overstyre det som blir omtalt som innvandringsregulerende hensyn. Norge må følge FNs anbefalinger og tolking av Flyktningkonvensjonen og Statsløskonvensjonen

Hva er Israels mål med krigen i Gaza?

• *Ingrid P. Røe*

Israels offisielle mål er å knuse Hamas, frigj gislene og gi tryggheten tilbake til Israels innbyggere.

Tre av ministrene har uttalt at målet er å frata palestinerne mat, vann og drivstoff. Mye kan tyde på at det egentlige målet er å gjøre Gaza ubeboelig og deretter fordrive palestinerne.

Israels humanitære hær

David Mencer er talsperson for Israels regjering. I et intervju med NRK uttalte han at Israel har den mest humanitære hæren som har eksistert. EUs utenrikssjef Josep Borell hevder at Israel bruker utsulting som våpen. Det samme uttaler Tlaleng Mofokeng, FNs spesialrapportør for rett til helsehjelp. Mennesker med hvite flagg har blitt skutt. Mennesker i såkalte trygge soner har blitt bombet. Dette er bare noen eksempler.

Gullstandard

I intervjuet brukte Mencer begrepet gullstandard for å beskrive landets krigføring. Med dette mente han at Israel målretter krigen mot terrorister, og får sivile i sikkerhet. Det er lenge siden jeg sluttet å tro på at Israel gjør det de kan for å skjerme sivile. I skrivende stund er minst 34 000 palestinere drept, hvorav 14 000 barn. Minst 76 000 er skadet. Mange mennesker er savnet. Minst 251 hjelpearbeidere er drept, hvorav 183 FN-ansatte. De fleste arbeidet i FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktinger (UNRWA). 490 helsearbeidere er drept. 140 journalister og 266 lærere har mistet livet. Over 60

prosent av boligene er ødelagt eller skadet. 80 prosent av næringsbyggene og skolene har blitt skadet.

FN

FNs spesialrapportør for rett til helsehjelp uttaler at helsevesenet har blitt jevnet med jorden. Israel har fortsatt ikke lagt fram bevis for at Hamas hadde et kommandosenter og våpenlager under Al-Shifasykehuset. Israel har heller ikke lagt fram bevis for at flere ansatte i UNRWA var medlemmer av Hamas. Dette er konklusjonen i en uavhengig granskning ledet av Frankrikes tidligere utenriksminister. Men, beskyldningene fikk alvorlige konsekvenser fordi flere land stoppet den økonomiske støtten.

Den norske regjering

Norge har inntatt flere bra standpunkt, ikke minst å anerkjenne Palestina som egen stat. Men Norge kan gjøre mer: Forby handel med varer og tjenester fra selskap med økonomiske interesser på okkupert område og slutte å selge våpen til Israel via amerikanske selskap. USA kunne ha stoppet krigen for lengst ved å la være å støtte Israel med våpen og økonomiske overføringer. 70 prosent av Israels våpen kommer fra USA.

Det finnes ingen militær løsning når det gjelder Israel – Palestina. Det sentrale er at okkupasjonen må opphøre. Da vil Israel også ha mulighet til å oppnå målsettingen om trygghet.

Lege mot atomvåpen

Kirsten Osen (95 år), lege, tidligere professor ved medisinsk fakultet og fortsatt aktiv i Norske leger mot atomvåpen, hvor hun også var med på stiftelsesmøtet. Magne Hoem har intervjuet Kirsten Osen. Her forteller hun om hva trusselen om atomvåpen betyr.

Les hele intervjuet på hjemmesidene, <https://www.ikff.no/det-er-ikke-milliarder-til-vapen-som-er-viktigst-men-milliarder-til-diplomatkorps/>

Fredsfrise til Oslos byjubileum og IKFF er samarbeidspartner

• *Liss Schanke*

Foto: Gitte Sætre

Fredskultur er et nøkkelord i kunstprosjektet «Akt 5», som ledes av kunstneren Gitte Sætre fra Antikrigsinitiativet. IKFF deltar i arbeidet. Prosjektet har støtte fra Utenriksdepartementet gjennom Norges Fredsråd og er dessuten blitt en del av Oslo Byjubileum 2024, som det eneste fredsprosjektet.

Med inspirasjon fra freskene i Oslo Rådhus skal det lages en fredsfrise

Gitte Sætre beskriver selv prosjektet på denne måten i en orientering til sine samarbeidspartnere:

«Prosjektet skal indirekte fremme byen som et fredspolitisk symbol, med fredsprisutdelingen, med sin rolle som fredsmekler, og sin status som menneskerettighetsby - med støtte til FNs atomvåpenforbud gjennom ICAN og sin tilslutning til Cities Appeal and Mayors for Peace.

Frisen skal markere dette via sitt kunstneriske uttrykk med referanse til freskobrødrenes samfunnsbyggende engasjement, som ga bilder til det sosialdemokratiske grunnsyn slik det vokste frem.

Dette er i tråd med grunnidéen om å bygge på det som er bra, i håp om å gjøre det enda bedre.

Fredsfrisen skal stå på Olav V plass – parkanlegget ved Oslo Rådhus – fra midten av november i år og peke mot kulturminnet Oslo Rådhus.»

Les mer her:

<https://www.un.org/en/common-agenda/summit-of-the-future>

<https://www.nobelpeacecenter.org/arrangementer/hvordan-ser-fredskultur-ut>

IKFF-Norge representert i styret i vår moderorganisasjon WILPF

• Kari Nes og Gro Standnes

Europeisk seksjon i WILPF har valgt Berit Aasen inn som vara for Europa-representanten i WILPFs internasjonale styre.

Vi gratulerer både Berit og oss selv med det. Berit har lenge ivret for at IKFF Norge må styrke det internasjonale arbeidet, et synspunkt vi deler fullt ut.

USAs verdensomspennende base-oppbygging

Oppfordring til WILPF International fra de nordiske seksjonene

• Gro Standnes

IKFF-Finland har sendt en oppfordring til WILPF International på vegne av seksjonene i Norden. Det var den norske seksjonen som lanserte ideen på det nordiske møtet.

De nordiske seksjonene oppfordrer WILPFs internasjonale sekretariat til å bidra med informasjonsflyt og erfaringsutveksling mellom alle WILPF-seksjoner i land med tilsvarende USA-baser som nå er opprettet i Norden. Henvendelsen følger nedenfor, oversatt til norsk.

«De nordiske seksjonene i WILPF International hadde et fellesmøte i Finland i begynnelsen av mai 2024. På dagsordenen sto vanlige organisatoriske saker og politiske temaer som militarisering, atomnedrustning og de nye bilaterale USA-basene i alle de nordiske landene.

Vi er svært opptatt av at det nå etableres et stort antall USA-baser i de nordiske landene og at tilsvarende baser har vært etablert verden rundt - også i andre land der WILPF har seksjoner.

Vi ber om at WILPF sørger for informasjonsflyt og dokumentasjon om problemene USA-basene skaper i land der WILPF har seksjoner - slik at

erfaringsutvekslingen mellom seksjonene kan danne grunnlaget for en nettbasert «Global Call»

Vår henvendelse er basert på følgende uttalelse fra fellesmøtet:

«De nordiske seksjonene i Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF) er bekymret over den økende militariseringen som pågår i våre land. Vi opplever til vår store forferdelse at militære idealer og løsninger har tatt overhånd, fordi våre regjeringers beslutninger tas på grunnlag av frykt.

IKFF har arbeidet for fred i over hundre år, og vi er forenet i overbevisningen om at fred er mulig.

De nordiske landene har aldri vært fri for militarisme, men militariseringen av samfunnet har vært økende i de siste årene. Våre land har også en lang historie med å arbeide for fred og fredelige løsninger av konflikter. Det å arbeide for fred, demokrati og menneskerettigheter har vært en del av vårt selvbylde. Dette gjør skiftet til en sterkere militarisering desto mer skremmende.

Vi i de nordiske seksjonene i IKFF er bekymret over mangelen på debatt og demokratisk innsyn i prosessene rundt etableringen av de bilaterale USA-basene. Dette har ikke vært tilfelle med plassering

av amerikanske soldater på finsk, svensk, dansk og norsk territorium - ikke heller når det gjelder mulig plassering av atomvåpen i våre land.

Beslutningene om Sveriges og Finlands inntreden i NATO og nye bilaterale militære samarbeidsavtaler mellom USA og våre respektive land, har foregått i sikkerhetens navn, og vi må spørre: «Sikkerhet for hvem?» Når militariseringen befester seg i vår region og vi tar i betraktning hva dette innebærer av skadevirkninger på miljøet, innbyggerne og våre samfunn, må vi spørre «Sikkerhet for hvilket formål?». Når våre regjeringer med et pennestrøk svekker vår suverenitet i «sikkerhetens navn» uten åpne forhandlinger og demokratisk innsyn, må vi spørre «sikkerhet til hvilken pris?» Hvis vi ikke stiller disse spørsmålene risikerer vi å miste oss selv. Vi er forent på tvers av våre nordiske grenser for å fremme verdensfreden, og vi ber våre respektive regjeringer innstendig om å slutte opp om vårt arbeid for fred.

Vi i fredsbevegelsen bruker betegnelsen «baser» på de områdene som er pekt ut som USAs myndighetsområder. I Norge bruker myndigheten betegnelsen «Omforente områder». I Danmark er det snakk om amerikanske tropper plassert på dansk jord - i allerede eksisterende militære flystasjoner.»

Og WILPF har allerede reagert

WILPFs internasjonale sekretariat var raskt ute med svar på henvendelsen. I sitt siste Newsletter sendte de ut denne oppfordringen til seksjonene verden over:

«WILPF's Nordic Sections (Finland, Sweden, Norway, Denmark) are concerned about the establishment of a large number of American military bases in the region and they note that such bases have been a challenge in many countries where we have WILPF sections.

- What challenges and problems are caused by American military bases in the countries where they are present? Please share any information, analysis and advocacy materials about this topic.»

Forhåndsvarsel:

Nordisk Fredsallianse inviterer til fredskonferanse i Mariehamn på Åland i august 2024

Fredskonferansen åpner på ettermiddagen fredag 9. august og avsluttes på kvelden lørdag 10. august.

Fredskonferansen arrangeres i tilknytning til Nordisk fredsallianse årsmøte, som skal finne sted 11. august.

Fredskonferansen og årsmøtet holdes på Strandnäs skola og med overnattingsmuligheter på Strandnäs hotell.

<https://strandnashotell.ax>

Hotellprisen, inkludert frokost, lunsj, kaffepause og middag i 2 dager:

Dobbeltrom	215 euro pro pers
Enkeltrom	254 euro
4-6 personer	180 euro pro pers.

For mer informasjon, kontakt arrangementsansvarlige:

Marianne Laxèn	mannelx@hotmail.com
Teemu Matinpuro	teemu.matinpuro@rauhanpuolustajat.fi

Universal Soldier

Sang av Donovan, og med norsk tekst av Yennie Bredin

He's five foot-two and he's six feet-four
(Han er fem fot-to og han er seks fot-fire)
He fights with missiles and with spears
(Han kjemper med raketter og med spyd)
He's all of 31 and he's only 17
(Han er hele 31 og han er bare 17)
Been a soldier for a thousand year
(Vært soldat i tusen år)

He's a Catholic, a Hindu, an Atheist, a Jain
(Han er en katolikk, en hindu, en ateist, en jain)
A Buddhist, and a Baptist, and a Jew
(En buddhist, en baptist og en jøde)
And he knows he shouldn't kill
(Og han vet at han ikke burde drepe)
And he knows he always will
(Og han vet at han alltid vil gjøre det)
Kill you for me, my friend, and me for you
(Drep deg for meg, min venn, og meg for deg)

And he's fighting for Canada
(Og han kjemper for Canada)
He's fighting for France
(Han kjemper for Frankrike)
He's fighting for the U.S.A
(Han kjemper for U.S.A)
And he's fighting for the Russians
(Og han kjemper for russerne)
And he's fighting for Japan
(Og han kjemper for Japan)
And he thinks we'll put an end to war this way
(Og han tror vi vil få slutt på krigen på denne måten)

And he's fighting for Democracy
(Og han kjemper for demokrati)
He's fighting for the Reds
(Han kjemper for de røde)
He says it's for the peace of all
(Han sier det er for alles fred)
He's the one who must decide
(Det er han som må bestemme)
Who's to live and who's to die
(Hvem skal leve og hvem som skal dø)
And he never sees the writing on the wall
(Og han ser aldri skriften på veggen)

But without him
(Men uten ham)
How would Hitler have condemned them at Labau?
(Hvordan ville Hitler ha fordømt dem ved Labau?)
Without him Caesar would have stood alone
(Uten ham ville Cæsar ha stått alene)
He's the one who gives his body as a weapon of the war
(Det er han som gir kroppen sin som et våpen i krigen)
And without him all this killing can't go on
(Og uten ham kan ikke alt dette drapet fortsette)

He's the Universal Soldier and he really is to blame
(Han er den universelle soldaten og han har virkelig skylden)
His orders come from far away no more
(Ordrene hans kommer ikke lenger langveisfra)
They come from here and there and you and me
(De kommer herfra og derfra og du og meg)
And brothers, can't you see?
(Og brødre, kan dere ikke se?)
This is not the way we put the end to war
(Dette er ikke måten vi setter slutt på krigen)

MEDLEMSKONTINGENT

Vi minner om kontingenten for 2024. De som fortsatt ikke har betalt for 2023, har også mulighet for det. Bare husk å oppgi hvilket år betalingen gjelder for. Kontingenten per år er 500 kroner eller 300 kroner, medlemmene velger selv. Vi setter stor pris på pengegaver. Gaver over 500 kroner kan trekkes fra skatten. Husk å oppgi hva innbetalingen gjelder. Pengene gir mulighet for aktiviteter og synliggjøring av IKFF. Kontonummeret er: WILPF Norge 1254 62 53048 eller VIPPS #538306

LOKALAVDELINGER OG KONTAKTER

Agder: Kristine Tøsse, epost: kristinetosse@gmail.com
Bergen/Hordaland: Aase Møller-Hansen, epost: frederveien@gmail.com
Innlandet: Kari Nes, epost: kar-nes@online.no
Oslo/Viken: Elisabeth Koren, epost: e-koren@online.no
Sandnes: Ingegerd Austbø, epost: ingegera@online.no
Stavanger: Hilde Solberg, epost: solberghilde@outlook.com
Trondheim: Berit Rusten, epost: beritrusten@gmail.com

BLI MEDLEM AV IKFF

Ønsker du å bli medlem, send oss ditt navn, postadresse og epostadresse på epost: ikff@ikff.no eller per brev til Majorstuveien 39, 0367 Oslo.

FRED OG FRIHET

Fred og Frihet utgis av WILPF Norge / Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF)

Redaksjon for nr 2/2024

Ellen Elster, Gro Standnes, Yennie Bredin, Elin Fossen, Audgunn Oltedal
Lokalredaksjon i Innlandet: Inger Karin Røe Ødegård

Layout

Ida Nygaard

Korrektur

Mari Holmboe Ruge, Gro Standnes

Redaksjonen avsluttet: 21. mai 2024

Forsidebilde: Fra fredesuka i Tromsø i 2023.

Foto: Finn Johannessen

Fred og Frihet er også å finne på våre nettsider www.ikff.no

Kontakt

Majorstuveien 39
0367 Oslo, Norge

Organisasjonsnummer

983 794 815

Kontonummer

WILPF Norge
1254 62 53048
Vipps: #538306

